

Zapobieganie
uprowadzeniom
rodzicielskim dzieci
za granicę:
Przewodnik dla
Anglii i Walii

ZAPOBIEGANIE UPROWADZENIOM RODZICIELSKIM - PRZEWODNIK DLA ANGLII I WALII

Niniejszy Przewodnik poświęcony jest uprowadzeniom rodzicielskim dzieci za granice Anglii i Walii. W przypadku, gdy Państwa dziecko mieszka w Szkocji, Irlandii Północnej lub w innym kraju, podlega ono innej jurysdykcji prawnej, co oznacza, że zastosowanie mogą mieć inne przepisy i procedury prawne. Z uwagi na powyższe, powinniście Państwo uzyskać poradę na temat dostępnych środków prewencji oraz działań zalecanych w tej jurysdykcji.

reunite dysponuje kilkoma przewodnikami na temat zapobiegania uprowadzeniom rodzicielskim, które są dostępne w internecie pod adresem <http://www.reunite.org/pages/prevention.asp>. Możecie Państwo również porozmawiać bezpośrednio z pracownikiem infolinii **reunite**, który zapewni Państwu bieżące porady, informacje i wsparcie.

reunite posiada wiodącą infolinię poradniczą w Wielkiej Brytanii specjalizującą się w uprowadzeniach rodzicielskich. Infolinia działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 9:30 do 17:00 i ma dyżury poza godzinami urzędowania. Numer infolinii poradniczej to **0116 2556 234**. W nagłych sytuacjach możecie Państwo zadzwonić na podany wyżej numer, z którego następnie zostaniecie przekierowani na działającą całodobowo infolinię dyżurną.

Dla ułatwienia Przewodnik odnosi się do „Państwa dziecka”. Jeżeli posiadają Państwo więcej niż jedno dziecko, które - Państwa zdaniem - jest narażone na ryzyko uprowadzenia, prosimy, żeby podjęli Państwo wszelkie niezbędne środki zapobiegawcze w stosunku do każdego z dzieci.

CO NALEŻY ROZUMIEĆ PRZEZ UPROWADZENIE RODZICIELSKIE?

W skrócie, uprowadzenie rodzicielskie ma miejsce, kiedy jedno z rodziców (z pomocą lub bez pomocy osób trzecich) wywozi dziecko do innego kraju, który znajduje się poza krajem miejsca zamieszkania dziecka, w sytuacji, gdy drugi z rodziców nie wyraził zgody na wywóz dziecka za granicę.

Wywóz dziecka za granicę Wielkiej Brytanii bez uzyskania zgody wszystkich osób posiadających władzę rodzicielską jest przestępstwem, chyba, że zgodę na wywiezienie dziecka za granicę wyda sąd. Tym niemniej, jeżeli sąd zdecydował, że dziecko ma mieszkać z daną osobą, to osoba ta może wywieźć dziecko poza granice Wielkiej Brytanii na okres do jednego miesiąca bez konieczności uzyskania zgody innych osób.

Przetrzymanie dziecka w innym kraju po upływie uzgodnionego okresu wakacji lub wizyty stanowi również formę uprowadzenia rodzicielskiego zwaną bezprawnym zatrzymaniem.

JAK NALEŻY KORZYSTAĆ Z NINIEJSZEGO DOKUMENTU

Niniejszy Przewodnik został stworzony, aby zapewnić Państwu pomoc w gromadzeniu informacji, które mogą okazać się Państwu niezbędne, jeżeli obawiają się Państwo, że Państwa dziecko może zostać uprowadzone. Ponadto, Przewodnik wyjaśnia, jakie środki mogą Państwo zastosować, aby zmniejszyć ryzyko, że potencjalne uprowadzenie zakończy się sukcesem.

Aby ułatwić Państwu korzystanie z Przewodnika, został on podzielony na części, jednak zachęcamy Państwo do zapoznania się z treścią wszystkich zawartych tu porad, jako że Państwa sytuacja może ulec nagłej zmianie. Jeżeli po zapoznaniu się z treścią Przewodnika mają Państwo wątpliwości na temat dalszego postępowania, powinni Państwo skontaktować się z **reunite** w celu uzyskania porady lub porozmawiać z prawnikiem specjalizującym się w tej dziedzinie prawa.

SPIS TREŚCI

Część 1: Znaki ostrzegawcze

Część 2: Pierwsze kroki

- a) Władza rodzicielska
- b) Paszporty
- c) Formularze opisu

Część 3: Niskie ryzyko lub obawa o uprowadzenie

- a) Mediacja

Część 4: Zwiększony poziom obaw ale nie jest prawdopodobne aby do uprowadzenia doszło w ciągu następnych 48 - 72 godzin.

- a) Child Arrangements Orders [orzeczenia sądu zawierające ustalenia dotyczące dziecka]
- b) Prohibited Steps Orders [zakaz podejmowania przez rodzica określonych czynności bez zgody sądu]
- c) Środki praktyczne

Część 5: Istnieje duże prawdopodobieństwo lub bezpośrednie ryzyko uprowadzenia (w ciągu najbliższych 48 godzin)

- a) Zaangażowanie policji i powiadomienie służb granicznych
- b) Nakazy Wysokiego Trybunału
 - i) Location Order [nakaz ujawnienia miejsca pobytu dziecka]
 - ii) Collection Order [nakaz wydania dziecka]
 - iii) Passport Order [nakaz oddania paszportu]

Załącznik A: Formularze opisu

Część 1: Znaki ostrzegawcze

Niekiedy Państwa obawy o to, że Państwa dziecko może zostać uprowadzone, mają oczywiste podstawy, a niekiedy jest to bardziej przeczucie. Zwykle zaczynają się Państwo niepokoić, bo ktoś coś powiedział albo coś się stało.

Poniżej przedstawiamy listę znaków ostrzegawczych, które mogą wskazywać na to, że drugi z rodziców rozważa możliwość uprowadzenia Państwa dziecka. Nie jest to wyczerpująca lista, a niektóre działania mogą zostać podjęte przez drugiego z rodziców mimo że nie ma on zamiaru uprowadzić Państwa dziecka.

Groźby

- Groźenie, że rodzic uprowadzi dziecko lub je ze sobą zabierze, a Państwo już nigdy go nie zobaczą.
- Groźenie wyrządzeniem krzywdy Państwu, dziecku lub sobie samemu (samej).
- Zawołowane groźby skierowane przeciwko Państwu, dziecku lub sobie samemu (samej).

Zachowanie drugiego z rodziców

- Zmiana w zachowaniu – rodzic staje się bardzo miły lub bardzo nieprzyjemny.
- Pogorszenie relacji pomiędzy Państwem a drugim z rodziców.
- Agresywne lub nacechowane przemocą zachowanie.
- Częstsze kontakty z rodziną, przyjaciółmi lub innymi osobami z zagranicy.
- Tajemnicze zachowania.
- Częstsze niż normalnie mówienie o innym kraju i chęci udania się tam.
- Pytanie, ni z tego ni z owego, o dokumenty dziecka, takie jak świadectwa urodzenia lub paszporty, bez podania jasnych i prawdziwych przyczyn.
- Nagła zmiana w ustalonym harmonogramie kontaktów z dzieckiem bez podania jasnych powodów.

Sytuacja życiowa drugiego z rodziców

- Drugi z rodziców pochodzi z innego kraju, w którym ma dużą rodzinę, licznych znajomych i przyjaciół.
- Załamanie relacji łączących drugiego rodzica z Państwem.
- Drugi z rodziców niedawno doświadczył znacznej zmiany sytuacji życiowej, np. śmierci w rodzinie czy utraty pracy.
- Trudności finansowe lub duże zadłużenie.
- Problemy natury prawnej, takie jak toczące się postępowanie sądowe czy konflikt z prawem.
- Problemy imigracyjne.
- Przekonanie, że osobom mieszkającym poza granicami kraju żyje się znacznie lepiej.

- Drugi z rodziców ma znacznie bardziej rozbudowaną sieć wsparcia za granicą niż w Wielkiej Brytanii.
- Drugi z rodziców czuje się zagrożony interwencją Opieki Społecznej.

Czynienie przygotowań

- Sprzedaż domu lub wypowiedzenie umowy najmu mieszkania.
- Wypowiedzenie umowy o pracę lub sprzedaż działalności prowadzonej na własny rachunek.
- Zamknięcie brytyjskich rachunków bankowych lub przelew znacznych sum pieniędzy na konto zagraniczne.
- Sprzedaż majątku takiego jak samochody czy meble.
- Złożenie zawiadomienia o przeprowadzce w szkole lub przedszkolu dziecka.

Zachowanie dziecka

- Dziecko mówi wprost, że ono samo lub drugi z rodziców wyjeżdża do innego kraju.
- Zadaje dziwne pytania.
- Wydaje się czymś zaniepokojone lub zmartwione.
- W jego zachowaniu zaszła duża zmiana.

Jeżeli zauważycie Państwo jakikolwiek z powyższych znaków ostrzegawczych i będziecie Państwo przekonani, że drugi z rodziców zamierza uprowadzić Państwa dziecko, powinni Państwo podjąć odpowiednie działania przedstawione w dalszej części Przewodnika.

Powinniście Państwo zapisywać – w formie notatek lub dziennika – wszystko to, co drugi z rodziców powiedział lub zrobił, a co może zostać wykorzystane jako dowód na poparcie Państwa obaw w późniejszym okresie.

Jeżeli nie są Państwo pewni, jak zinterpretować powyższe działania drugiego z rodziców, powinni Państwo zadzwonić na infolinię **reunite** i zasięgnąć porady u konsultanta na temat Państwa sytuacji.

Część 2: Pierwsze kroki

- a) Władza rodzicielska
- b) Paszporty
- c) Formularze opisu

Władza rodzicielska

Osobie posiadającej władzę rodzicielską przysługuje na mocy prawa prawo do współdecydowania o niektórych kwestiach dotyczących dziecka, takich jak na przykład to, czy dziecko powinno wyjechać poza granice kraju, w którym mieszka.

Posiadanie władzy rodzicielskiej znacznie ułatwia składanie wniosków prawnych o uniemożliwienie uprowadzenia oraz wszelkie podejmowanie nagłych działań za pośrednictwem policji.

Matki automatycznie uzyskują władzę rodzicielską w momencie narodzin dziecka.

Ojcowie uzyskują władzę rodzicielską poprzez:

- a) Rejestrację na świadectwie urodzenia dziecka;
- b) Fakt bycia mężem matki dziecka w momencie narodzin dziecka;
- c) Wejście w związek małżeński z matką dziecka po narodzinach dziecka; lub
- d) Na podstawie nakazu sądowego.

Może się okazać, że będą musieli Państwo udowodnić, że posiadają Państwo władzę rodzicielską w stosunku do swojego dziecka. Dlatego najlepiej jest posiadać kopie świadectwa urodzenia dziecka, Państwa świadectwa ślubu lub nakazu sądowego nadającego Państwu władzę rodzicielską.

Jeżeli są lub byli Państwo w związku z osobą tej samej płci, prosimy zasięgnąć porady u prawnika specjalizującego się w prawie rodzinnym, który ustali, czy posiadają Państwo władzę rodzicielską nad dzieckiem czy też nie.

Jeżeli nie mają Państwo władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, drugi z rodziców nie musi prosić Państwa o zgodę na wywiezienie dziecka z kraju. Oznacza to, że w nagłej sytuacji niewiele mogą Państwo zrobić, żeby uniemożliwić wywiezienie dziecka za granicę. Jeżeli chcą Państwo uzyskać władzę rodzicielską na drodze sądowej, powinni Państwo porozmawiać z pracownikiem infolinii **reunite** lub z prawnikiem specjalizującym się w tej dziedzinie prawa i zasięgnąć porady na temat sposobu uzyskania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem.

Paszporty

Porady i działania w zakresie paszportów uzależnione są od tego, czy Państwa dziecko jest uprawnione do uzyskania paszportu brytyjskiego lub paszportu innego kraju, a także od tego, czy Państwa dziecko posiada obecnie jakikolwiek paszport.

Paszporty brytyjskie

W przypadku, gdy Państwa dziecko nie posiada paszportu brytyjskiego, ale jest uprawnione do jego otrzymania

O ile rodzic lub inna osoba nie wniesienie sprzeciwu do Her Majesty's Passport Office [Urzędu Paszportowego Jej Królewskiej Mości], paszport brytyjski normalnie wydaje się dziecku za zgodą któregokolwiek z rodziców. Jeżeli ojciec nie posiada władzy rodzicielskiej, wymagane jest uzyskanie zgody matki.

W sytuacji, gdy wiadomo, że dziecko jest objęte nakazem kurateli [Wardship Order], do wystawienia paszportu niezbędna jest zgoda sądu. Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości nie jest automatycznie informowany o wydaniu nakazu sądowego, tak więc to Państwo muszą poinformować Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości, żeby mógł on podjąć działania związane z nakazem, przy czym Urząd nie podejmuje żadnych działań dopóki nie otrzyma faktycznego nakazu sądowego. Adres do korespondencji z Urzędem Paszportowym Jej Królewskiej Mości znajduje się na dole nakazu sądowego.

Osoba wnosząca sprzeciw może zwrócić się do Urzędu Paszportowego Jej Królewskiej Mości z wnioskiem o niewystawianie paszportu dla dziecka w przypadku, gdy sąd w Wielkiej Brytanii wydał jeden z następujących nakazów: -

- I. „Prohibited Steps Order” [zakaz podejmowania przez rodzica określonych czynności bez zgody sądu] na mocy Artykułu 8 Children Act 1989 [Ustawa z 1989 r. o prawach dziecka];
- II. „Residence Order” [orzeczenie sądu o miejscu zamieszkania dziecka] lub “Child Arrangements Order” [orzeczenie sądu zawierające ustalenia dotyczące dziecka] na podstawie Artykułu 8 Children Act 1989, a osobą wnoszącą sprzeciw jest osoba, z którą dziecko mieszka na mocy decyzji sądu;
- III. Orzeczenie potwierdzające, że zabranie dziecka z jurysdykcji sądu jest sprzeczne z wolą sądu;
- IV. Orzeczenie stwierdzające, że wywiezienie dziecka z jurysdykcji sądu wymaga wcześniejszej zgody osoby wnoszącej sprzeciw;
- V. Orzeczenie nakładające obowiązek zwrotu paszportu brytyjskiego i zabraniające składania kolejnych wniosków paszportowych lub podtrzymujący sprzeciw wobec posiadania paszportu przez dziecko lub wyjazdu dziecka z kraju;
- VI. Interdict [zakaz] wydany na mocy Children (Scotland) Act 1995 [Ustawa z 1995 r. o prawach dziecka (Szkocja)];
- VII. Orzeczenie podtrzymujące sprzeciw osoby zgłaszającej sprzeciw co do posiadania paszportu przez dziecko lub opuszczenia przez nie kraju.

W przypadku braku orzeczenia sądowego, sprzeciw matki zostanie rozważony, ale tylko wtedy, gdy ojciec nie posiada władzy rodzicielskiej. Jeżeli ojciec posiada władzę rodzicielską, matka lub

ojciec będą musieli uzyskać jedno z powyższych orzeczeń sądu. Sprzeciw może również wnieść policja - w sytuacji, gdy jej przedstawiciele poinformowali Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości o zamiarze wykonania prawa do zatrzymania na mocy Child Abduction Act 1984 [Ustawa z 1984 r. o uprowadzeniach dzieci].

Osoba posiadająca władzę rodzicielską nad dzieckiem może uzyskać poradę na temat kroków, jakie może podjąć, aby uniemożliwić wydanie paszportu dziecka. Najlepiej skontaktować się w tej sprawie z Passport Advice Line [Infolinią Paszportową] pod numerem **0300 222 0000**. Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej pod adresem www.gov.uk/government/organisations/hm-passport-office.

Jeżeli dziecko posiada paszport brytyjski

Często zdarza się, że w momencie, gdy do Urzędu Paszportowego Jej Królewskiej Mości wpływa sprzeciw, dziecko posiada już ważny paszport brytyjski. Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości nie może zmusić nikogo do oddania paszportu celem uprawomocnienia tego sprzeciwu. Jedyne, co Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości może zrobić, to zarejestrować imię i nazwisko dziecka i przechowywać tę informację przez 12 miesięcy – w ten sposób, jeżeli w tym okresie paszport trafi w ręce Urzędu Paszportowego Jej Królewskiej Mości lub zostanie złożony wniosek paszportowy w imieniu dziecka, przedstawiciele urzędu będą mogli podjąć działania w odpowiedzi na sprzeciw. Pod koniec wspomnianego 12-miesięcznego okresu będą Państwo musieli przedstawić odpowiednie dowody na to, że orzeczenie sądu pozostaje w mocy.

Jeżeli zachodzi bezpośrednie ryzyko uprowadzenia, możecie Państwo zwrócić się do High Court [Wysokiego Trybunału] o wydanie nakazu oddania paszportu Państwa dziecka, zgodnie z informacjami zawartymi w części 5 niniejszego Przewodnika. Powinni Państwo również skontaktować się z policją w celu udzielenia pomocy przy odbieraniu paszportów, które mają być unieważnione lub przekazane innej osobie w myśl orzeczenia sądowego.

Jeżeli zachodzi podejrzenie, że w przyszłości może dojść do uprowadzenia, a udają się Państwo wraz z dzieckiem do innego kraju, zalecamy, aby zanotowali sobie Państwo numery paszportów – swojego i dziecka. W przypadku kradzieży lub zgubienia paszportu będzie Państwu łatwiej uzyskać duplikat paszportu z najbliższego urzędu uprawnionego do wystawiania paszportów brytyjskich.

Paszporty innych krajów

Jeżeli nie macie Państwo pewności, czy Państwa dziecko posiada podwójne obywatelstwo, jest obywatelem innego kraju lub jest uprawnione do uzyskania obywatelstwa innego kraju, powinni Państwo sprawdzić tę kwestię w Ambasadzie lub Konsulacie tego kraju.

Jeżeli Państwa dziecko posiada podwójne obywatelstwo lub nie jest obywatelem Wielkiej Brytanii, muszą Państwo skontaktować się z Ambasadą lub Konsulatem stosownego kraju i poprosić o niewydawanie paszportu Państwa dziecku. Urzędy te nie są zobowiązane do przychylenia się do Państwa prośby, ale mogą to zrobić z własnej woli. Jeżeli to się nie uda, powinni Państwo zasięgnąć porady prawnej. Możliwe, że w takiej sytuacji sąd nakaże oddanie paszportu obcego

kraju lub zwróci się do Ambasady lub Konsulatu z prośbą o niewydawanie dokumentów podróży Państwa dziecku.

Mimo że nie można już wpisywać dziecka do paszportu brytyjskiego osoby spokrewnionej z dzieckiem, takie rozwiązanie może być nadal możliwe w przypadku paszportów innych krajów. W związku z powyższym, powinniście Państwo zwrócić się do odpowiedniej Ambasady lub Konsulatu z pytaniem, czy jest to możliwe, a jeżeli tak, to czy taki wpis do paszportu istnieje. Ponadto, możecie poprosić, aby dziecko nie było wpisywane do paszportu innych osób.

Działania jakie należy podjąć jeżeli Państwa dziecko posiada paszport (lub paszporty) innego kraju

- a) Jeżeli mają Państwo paszport (paszporty) dziecka, najlepiej schować go w bezpieczne miejsce, niedostępne dla potencjalnego porywacza.
- b) Jeżeli nie mają Państwo paszportu (paszportów) dziecka, to – o ile to możliwe – postarajcie się Państwo wejść w jego posiadanie i przechowywać go w bezpiecznym miejscu.
- c) Jeżeli paszport został faktycznie zgubiony, należy fakt ten zgłosić w lokalnym komisariacie policji, a następnie poinformować o tym Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości lub odpowiednią Ambasadę, aby uzyskać duplikat dokumentu. Jeżeli zgłoszą Państwo, że paszport został zgubiony lub skradziony, choć wiedzą Państwo, że przetrzymywany jest przez inną osobę, Państwa zgłoszenie zostanie uznane za unieważnienie dokumentu w złej wierze. W przypadku paszportu brytyjskiego, Urząd Paszportowy Jej Królewskiej Mości zgłasza takie oświadczenia w złej wierze na policję.
- d) Jeżeli paszport znajduje się u drugiego rodzica, który - Państwa zdaniem - zamierza uprowadzić dziecko, a posiada władzę rodzicielską, powinniście Państwo poprosić go o przekazanie paszportu Państwu. W przypadku odmowy powinniście Państwo zasięgnąć porady prawnej. Sąd może nakazać oddanie paszportu wystawionego na rzecz lub zawierającego dane dziecka, które może zostać uprowadzone. Zwykle w takim przypadku paszport zostaje złożony w kancelarii prawnej i nie może zostać zwrócony bez zgody sądu.
- e) W przypadku, gdy paszport jest w posiadaniu innej osoby niebędącej drugim z rodziców, nie ma ona prawa przechowywać paszportu, o ile nie uzyskała na to zgody sądu. W przypadku braku zgody sądu, powinni Państwo poprosić o oddanie paszportu. Jeżeli osoba ta nie wyrazi na to zgody, powinni Państwo poinformować o tym policję, a jej przedstawiciel zarejestruje paszport jako skradziony i podejmie odpowiednie działania.
- f) Jeżeli Państwa dziecko jest wpisane do paszportu innej osoby, powinni przechowywać go Państwo w bezpiecznym miejscu, jeśli są Państwo w jego posiadaniu, a w przeciwnym razie powinni Państwo zasięgnąć porady prawnej. Sąd może zarządzić oddanie paszportu zawierającego dane osobowe dziecka, co do którego istnieje zagrożenie, że może zostać uprowadzone.

Formularze opisu: prosimy jak najszybciej je wypełnić!

Formularze opisu zawarte w Załączniku A pomogą Państwu zebrać informacje na temat dziecka, potencjalnego porywacza oraz Państwa. W ten sposób będą Państwo dysponowali wszystkimi informacjami na wypadek, gdyby ryzyko uprowadzenia stało się realne lub bliskie. Funkcjonariusze policji i prawnicy potrzebują tego typu informacji, aby podjąć natychmiastowe i odpowiednie działania.

Możliwie najszybciej po otrzymaniu Przewodnika powinni Państwo zrobić co następuje:

Dla **każdego dziecka** w rodzinie, któremu grozi uprowadzenie, należy:

1. Wypełnić formularz opisu. Jeżeli macie Państwo więcej niż jedno dziecko, musicie Państwo zrobić fotokopię formularza dla każdego z dzieci.
2. Zrobić dziecku dwa zdjęcia (najlepsze są zdjęcia formatu paszportowego).
3. Napisać na odwrocie zdjęć imię i nazwisko oraz datę urodzenia dziecka a także datę zdjęcia. Powinni Państwo zdjęcia te regularnie aktualizować.
4. Zrobić fotokopię świadectwa urodzin dziecka oraz orzeczeń sądowych dotyczących dziecka.

Dla **każdej osoby**, która, Państwa zdaniem, może w przyszłości uprowadzić dziecko, należy:

1. Wypełnić formularz opisu. Jeżeli potrzebujecie Państwo więcej niż jednego egzemplarza, prosimy sporządzić fotokopię.
2. Spróbować znaleźć zdjęcie potencjalnego porywacza.
3. Na odwrocie zdjęcia należy napisać imię i nazwisko oraz datę urodzenia potencjalnego porywacza a także datę zdjęcia. Jeżeli zdjęcie przedstawia grupę ludzi, na odwrocie należy wskazać, w którym miejscu w grupie znajduje się ta osoba, np. w tylnym rzędzie, trzeci/-a z lewej.

Do **Państwa** należy:

1. Wypełnić formularz danych osobowych.
2. Zrobić fotokopię świadectwa ślubu z potencjalnym porywaczem, jeżeli dotyczy.

Należy zrobić kopie wszystkich formularzy, orzeczeń i świadectw i stworzyć dwa zestawy:

Zestaw 1: Oryginały, które będą Państwo przechowywać w bezpiecznym miejscu:

Oryginały formularzy, świadectw urodzenia i ślubu, nakazów i orzeczeń sądowych oraz jeden zestaw zdjęć.

Zestaw 2: Dla prawnika albo zaufanej osoby jeżeli nie wynajęli Państwo prawnika:

Oryginały formularzy, świadectw urodzenia i ślubu, nakazów i orzeczeń sądowych oraz jeden zestaw zdjęć.

Jeżeli zdecydują się Państwo zasięgnąć porady prawnej, zalecamy, aby skontaktowali się Państwo z prawnikiem specjalistą w dziedzinie zapobiegania uprowadzeniom. Prawników

specjalizujących się w tej dziedzinie prawa można znaleźć na Lawyers Listing [Wykazie Prawników] na stronie <http://www.reunite.org/lawyers.asp>.

Skany dokumentów:

Jeżeli to możliwe, zalecamy zeskanowanie wszystkich formularzy, zdjęć, orzeczeń i nakazów oraz świadectw, aby w nagłym wypadku można je było szybko przesłać pocztą elektroniczną.

Część 3: Niskie ryzyko lub obawa o uprowadzenie

Mediacja

Jeżeli znajdujecie się Państwo na początkowym etapie rozpadu związku z drugim z rodziców i/ lub bierzecie udział w procesie omawiania długoterminowych ustaleń dla dziecka, takich jak na przykład to, gdzie dziecko będzie mieszkać, konstruktywną opcją może być mediacja.

Mediacja to dobrowolny proces dający rodzicom możliwość spotkania się w towarzystwie niezależnej osoby trzeciej, która pomoże im zidentyfikować problemy, z którymi się zmagają, a następnie osiągnąć realistyczne rozwiązania zadowalające oboje rodziców.

Z mediacji nie należy korzystać w sytuacji, gdy obawy są na tyle poważne, że istnieje realne zagrożenie, że – w sytuacji, gdy potencjalny porywacz zostałby poinformowany o propozycji mediacji - mógłby przyspieszyć realizację planów uprowadzenia dziecka. Tym niemniej, jeżeli wydaje się, że bezpośrednie zagrożenie nie istnieje, lub jeżeli są Państwo przekonani, że wzmianka o możliwości mediacji nie skłoniłaby Państwa byłego partnera/współmałżonka do działania, wówczas na takim etapie najlepiej jest ze sobą porozmawiać. Dzięki temu zorientujecie się Państwo albo, że ryzyko porwania nie istnieje albo, że istnieje jakiś inny problem wymagający rozwiązania. Wszelkiego rodzaju porozumienie pomiędzy rodzicami jest dla dziecka bardziej korzystne niż postępowanie sądowe lub niepewność.

reunite posiada własny wydział mediacji specjalizujący się w przeciwdziałaniu uprowadzeniom, uprowadzeniach, zmianie miejsca zamieszkania i widzeniach zagranicznych. Jeżeli chcieliby Państwo uzyskać więcej informacji na temat wydziału mediacji **reunite**, prosimy o kontakt z zespołem ds. mediacji pod numerem 0116 255 5345.

Część 4: Zwiększony poziom obaw, ale nie jest prawdopodobne, aby do uprowadzenia doszło w ciągu następnych 48 - 72 godzin.

- a) Prohibited Steps Orders [zakaz wykonywania przez rodzica określonych czynności bez zgody sądu]
- b) Child Arrangements Orders [orzeczenie sądu zawierające ustalenia dotyczące dziecka]
- c) Środki praktyczne

Zakaz wykonywania przez rodzica określonych czynności bez zgody sądu [Prohibited Steps Order]

Co to jest: Jest to orzeczenie sądu zakazujące wykonywania określonych czynności. Sąd może wydać Prohibited Steps Order przeciwko dowolnej osobie, niezależnie od tego, czy osoba ta posiada władzę rodzicielską czy też nie.

Kiedy jest niezbędny: Sąd może wydać Prohibited Steps Order, aby uniemożliwić drugiemu z rodziców wywiezienie dziecka z jurysdykcji sądu lub z określonego obszaru. Jeżeli uważają Państwo, że drugi z rodziców planuje przeprowadzkę (nawet w ramach Wielkiej Brytanii), Prohibited Steps Order pomoże uniemożliwić drugiemu z rodziców realizację takiej decyzji.

Jak go uzyskać: Będzie Państwu potrzebny w tym celu wniosek podobny do wniosku o wydanie Child Arrangements Order [orzeczenie sądu zawierające ustalenia dotyczące dziecka] na formularzu C100 dostępnym w lokalnym sądzie rodzinnym. O wydanie nakazu Prohibited Steps Orders można ubiegać się w trybie nagłym w postępowaniu *ex parte*, czyli bez konieczności powiadomiania drugiego z rodziców o złożeniu wniosku lub o posiedzeniu sądu. Wniosek w trybie nagłym *ex parte* ma zastosowanie, gdy obawy są tak duże, że istnieje realne zagrożenie, że drugi z rodziców, który otrzyma takie „ostrzeżenie”, będzie próbował wywieźć dziecko zanim uruchomione zostaną środki zapobiegawcze.

Jaki odniesie skutek: Tak naprawdę, Prohibited Steps Order nie daje gwarancji, że Państwa dziecko nie zostanie wywiezione poza granice kraju, a to dlatego, że przy wyjeździe z terytorium Wielkiej Brytanii nie istnieją obowiązkowe kontrole wyjazdowe.

W ramach Prohibited Steps Order, sąd może nakazać drugiemu z rodziców, aby ten zwrócił paszporty lub dokumenty podróży dziecka, jeżeli znajduje się w ich posiadaniu. Jeżeli uważają Państwo, że drugi z rodziców nie zastosuje się do tego nakazu, warto rozważyć możliwość złożenia wniosku do Wysokiego Trybunału lub do sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Państwa lokalnym sądzie o Passport Order [nakaz oddania paszportu].

Child Arrangement Orders [orzeczenia sądu zawierające ustalenia dotyczące dziecka]

Co to jest: Orzeczenie określające ile czasu dziecko ma spędzać z każdym z rodziców oraz wskazujące z kim dziecko ma mieszkać.

Kiedy są wymagane: Zwykle w sytuacji gdy Państwo i drugi z rodziców nie jesteście w stanie porozumieć się co do tego, z kim dziecko ma mieszkać, oraz ile czasu ma spędzać z drugim z rodziców. Oprócz tego, złożenie wniosku o Child Arrangements Order może pomóc Państwu na wiele innych sposobów:

- a) Proces składania wniosku wprowadza spory pomiędzy Państwem na arenę sądową, co oznacza, że w celu przeciwdziałania uprowadzeniu dziecka, mogą zostać następnie wydane inne nakazy, takie jak nakazy prewencyjne lub nakazy zabezpieczające. Ponadto, skierowanie sprawy do sądu może sprawić, że drugi z rodziców poważnie się zastanowi zanim podejmie jakiegokolwiek działania w przyszłości, a to może zapobiec impulsywnym decyzjom. Proces taki może również zapewnić zarówno Państwu oraz drugiemu z rodziców możliwość przedstawienia opinii na temat przyszłości dziecka i oczyszczenia atmosfery dzięki rozmowie na temat istniejących problemów.
- b) Uzyskanie Child Arrangements Order na wczesnym etapie sprawy wyraźnie określa „prawa do opieki” jakie każde z rodziców powinno wykonywać. Jest to bardzo użyteczne w przypadku uprowadzenia, ponieważ stanowi dowód na to, że Państwa prawa do opieki ucierpiały wskutek uprowadzenia.

Jak go uzyskać: Należy złożyć wniosek w sądzie rodzinnym na Formularzu C100. Może się zdarzyć, że będziecie Państwo musieli uiścić z tego tytułu opłatę.

Jaki odniesie skutek: W przypadku gdy obowiązuje Child Arrangements Order:

- a) Nakaz ten może być egzekwowany, a strona naruszająca postanowienia nakazu może zostać skazana na karę pozbawienia wolności i/ lub grzywny, prac społecznych lub rekompensaty finansowej.
- b) Wywóz dziecka poza granice Wielkiej Brytanii bez uzyskania zgody wszystkich osób posiadających władzę rodzicielską stanowi przestępstwo, chyba, że zgodę na taki wywóz wyda sąd. Tym niemniej, jeżeli zgodnie z nakazem dziecko ma mieszkać z daną osobą, osoba ta może wywieźć dziecko poza granice Wielkiej Brytanii, każdorazowo na okres do jednego miesiąca, bez uzyskiwania zgody drugiego z rodziców.

Środki praktyczne

Oprócz nakazów sądowych istnieją inne, praktyczne środki, które mogą Państwo podjąć w celu minimalizacji ryzyka uprowadzenia Państwa dziecka:

- Poinformujcie Państwo szkołę lub przedszkole dziecka o Państwa obawach i podzielcie się z przedstawicielami tych placówek informacją na temat nakazów sądowych znajdujących się w Państwa posiadaniu. Dowiedzcie się, w jaki sposób szkoła lub przedszkole mogą udzielić Państwu wsparcia i jakimi informacjami mogą się z Państwem dzielić, zwłaszcza w sytuacji, gdy Państwa dziecko lub drugi z rodziców powie lub zrobi w szkole coś, co potwierdzi Państwa obawy o możliwość uprowadzenia.
- Podzielcie się Państwo swoimi obawami z wszystkimi osobami sprawującymi opiekę nad Państwa dzieckiem, takimi jak opiekunka dziecka, znajomi czy osoby prowadzące zajęcia pozaszkolne, tak aby mogli oni postąpić w odpowiedni sposób.
- Jeżeli mają Państwo dobre relacje z jakąkolwiek osobą utrzymującą bliskie stosunki z drugim z rodziców, taką jak sąsiad lub znajomy, poproście ich, żeby zawiadomili Państwo, jeżeli usłyszą lub zobaczą coś, co potwierdzałoby Państwa obawy na temat możliwości uprowadzenia dziecka. Przykładem mogłoby tu być powzięcie wiadomości, że dom drugiego z rodziców został wystawiony na sprzedaż lub zauważenie, jak drugi z rodziców wraz z dzieckiem wchodzi do taksówki z mnóstwem bagażu.
- Pod warunkiem, że Państwa dziecko jest wystarczająco duże i że się tego nie przestraszy, poinstruuje je, co ma zrobić, jeżeli potencjalny porywacz próbowałby wywieźć je z kraju. Dla przykładu, możecie Państwo powiedzieć mu, żeby udało się do funkcjonariusza policji, pracownika ochrony lotniska lub innego przedstawiciela władzy i poprosiło o kontakt z Państwem.

Część 5: Istnieje duże prawdopodobieństwo lub bezpośrednie ryzyko uprowadzenia (w ciągu 48 godzin)

- a) Zaangażowanie policji i powiadomienie służb granicznych
- b) Nakazy Wysokiego Trybunału
 - i) Passport Order [nakaz oddania paszportu]
 - ii) Location Order [nakaz ujawnienia miejsca pobytu dziecka]
 - iii) Collection Order [nakaz wydania dziecka]

Zaangażowanie policji i zawiadomienie służb granicznych

- Czy uważają Państwo, że dziecko zostało wywiezione poza granice kraju bez Państwa zgody lub bez zgody sądu?
- Czy są Państwo przekonani, że nastąpi to w ciągu najbliższych 48 godzin?

Jeżeli na oba pytania udzieliliście Państwo odpowiedzi twierdzącej, powinniście rozważyć podjęcie działań nadzwyczajnych. W tym celu powinniście Państwo skontaktować się z lokalnym oddziałem policji dzwoniąc na numer 101 albo udając się do lokalnego komisariatu policji. Policja może rozważyć zastosowanie nadzwyczajnych środków prewencji, łącznie z zawiadomieniem służb granicznych, jako że na mocy artykułu 1 Child Abduction Act 1984 wywóz dziecka w wieku poniżej 16 lat poza granice Wielkiej Brytanii bez uzyskania wcześniejszej zgody wszystkich osób posiadających władzę rodzicielską lub bez uzyskania nakazu sądowego stanowi przestępstwo.

Zawiadomienie służb granicznych [Port Alert]

Co to jest: Zawiadomienie służb granicznych przejść prowadzących do i z kraju, które zaalarmują odpowiednie władze w przypadku próby wywiezienia Państwa dziecka z kraju. Niekiedy zwane All Ports Warning [Ostrzeżeniem dla wszystkich służb granicznych].

Kiedy jest niezbędne: Jeżeli istnieje podejrzenie, że ktoś właśnie próbuje uprowadzić Państwa dziecko, zawiadomienie służb granicznych może uniemożliwić wywóz Państwa dziecka z kraju dzięki zaalarmowaniu władz.

Jak je uzyskać: W przypadku dziecka poniżej 16 roku życia, policja nie potrzebuje nakazu sądowego w celu zawiadomienia służb granicznych, ponieważ może zainicjować ten proces po tym jak uzna, że ryzyko wywiezienia dziecka z kraju jest zarówno realne jak i bliskie (w ciągu najbliższych 48 godzin). Nakaz sądowy wymagany jest dla dzieci pomiędzy 16 a 18 rokiem życia.

Aby zawiadomić służby graniczne, musicie Państwo zadzwonić do terenowej jednostki policji na numer 101 lub udać się do lokalnego komisariatu policji i zgłosić, że obawiacie się Państwo, iż Państwa dziecko może zostać wkrótce uprowadzone, a następnie przedstawić podstawy Państwa obaw. Warto jest prowadzić dziennik incydentów, które przyczyniły się do powstania Państwa

obaw wymienionych w punkcie 1, abyście mogli Państwo przekazać te informacje policji. Policja poprosi Państwo o przedstawienie informacji faktycznych na temat Państwa dziecka i potencjalnego porywacza, dlatego też powinni Państwo wypełnić formularze opisu zawarte w niniejszym Przewodniku. Kopię należy przechowywać w bezpiecznym miejscu wraz z aktualnymi, wyraźnymi zdjęciami Państwa dziecka. Im więcej informacji przekażą Państwo policji, tym skuteczniejsze będą działania jej funkcjonariuszy.

Zawsze należy zapisywać imię i nazwisko, numer identyfikacyjny i numer telefonu funkcjonariusza, z którym Państwo rozmawiali, a także zanotować przekazane Państwu znaki lub numery incydentów. Tego typu informacje mogą okazać się dla Państwa przydatne w późniejszym czasie.

Jeżeli funkcjonariusz nie jest pewny, co powinien zrobić i czy w ogóle podejmować jakiegokolwiek kroki w odpowiedzi na zgłoszone przez Państwo obawy, powinni Państwo zasugerować, aby zapoznał się z treścią Child Abduction Act 1984, która to ustawa definiuje przestępstwo polegające na uprowadzeniu dziecka, porozmawiał ze starszym rangą współpracownikiem lub poszukał stosownej porady w systemie internetowym. Jeżeli funkcjonariusz pozostanie w dalszym ciągu nieprzekonany, poproście go Państwo o skontaktowanie się z **reunite** lub Missing Persons Unit [Jednostką ds. Osób Zaginionych] National Crime Agency [Krajowego Urzędu ds. Przystępczości].

Jeżeli policjant nie będzie skłonny do współpracy, poproście Państwo, aby porozmawiał z nim Państwa prawnik lub doradca **reunite**.

Jaki to odniesie skutek: Dane dziecka zostaną umieszczone na Child Abduction Warning List [Lista Dzieci Zagrożonych Uprowadzeniem], początkowo na 28 dni. W związku z tym, że nie ma obowiązkowych kontroli wyjazdowych przy wyjeździe z terenu Wielkiej Brytanii, a władze nie prowadzą rejestru wszystkich osób opuszczających granice Wielkiej Brytanii, zawiadomienie służb granicznych nie jest super skutecznym środkiem prewencyjnym i nie zawsze działa. W związku z tym, w sytuacji nagłego zagrożenia, kiedy niemożliwe jest zastosowanie innych środków prewencji, nie mogą Państwo polegać wyłącznie na zawiadomieniu służb granicznych przez policję. Bardziej skuteczne środki prewencji mogą zostać zastosowane przez sąd rodzinny, zgodnie z opisem zawartym w innej części niniejszego Przewodnika.

Po tym jak już minie bezpośrednie zagrożenie, powinni Państwo zastanowić się nad zastosowaniem dalszych, długoterminowych środków prewencji, takich jak nakazy sądowe, które mogą być bardziej skuteczne niż zawiadomienie służb granicznych.

Nakazy Wysokiego Trybunału [High Court]

Poniższe nakazy wydaje zwykle Sędzia Wysokiego Trybunału orzekający w Royal Courts of Justice, Strand, London, WC2A 2LL, Sędzia Wysokiego Trybunału orzekający w Państwa lokalnym sądzie.

Sędzia może wydać nakaz w trybie nagłym (to znaczy natychmiast), nawet przez telefon poza normalnymi godzinami urzędowania, i bez informowania o tym drugiego z rodziców. Niekiedy informowanie drugiego z rodziców nie jest wskazane, ponieważ mogłoby go ostrzec przez możliwość złożenia wniosku, co wiązałoby się z ryzykiem przyspieszenia planów uprowadzenia dziecka.

W związku ze specjalistycznym charakterem postępowania sądowego oraz w celu uzyskania odpowiednich nakazów, zalecamy zasięgnięcie porady u prawnika specjalizującego się w tej dziedzinie, który pomoże Państwu w złożeniu odpowiednich wniosków w sądzie. Listę prawników specjalizujących się w tej dziedzinie prawa znajdują Państwo na naszej stronie pod adresem <http://www.reunite.org/lawyers.asp>.

Wszystkie nakazy Wysokiego Trybunału są egzekwowane przez Tipstaff, funkcjonariusza wyznaczonego do egzekwowania nakazów wydanych przez Wysoki Trybunał. Tipstaff posiada dwóch zastępców i, w razie konieczności, może delegować swoje uprawnienia funkcjonariuszom policji, którzy wyegzekwują nakaz w jego imieniu.

Nakaz paszportowy

Co to jest: Zezwala na odebranie paszportów i dokumentów podróży dziecka i stosownych osób dorosłych.

Kiedy jest wymagany: W sytuacji, gdy niezbędne jest zapobieżenie wywiezieniu Państwa dziecka poza terytorium Wielkiej Brytanii.

Jak go uzyskać: Należy złożyć wniosek u Sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Royal Courts of Justice lub u Sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Państwa lokalnym sądzie.

Jaki odniesie skutek: Tipstaff uda się pod stosowny adres i odbierze wszystkie paszporty i dokumenty podróży wskazane w nakazie. Sąd może również wydać zakaz wystawiania nowych lub zastępczych paszportów brytyjskich. Sądy brytyjskie nie są w stanie zapobiec wystawieniu paszportów zagranicznych, ale mogą poprosić stosowną Ambasadę lub Konsulat, aby nie wystawiały duplikatu paszportu bez zgody obojga rodziców lub sądu.

Location Order [Nakaz ustalenia miejsca pobytu dziecka]

Co to jest: Pozwala sądowi ustalić miejsce pobytu Państwa dziecka z pomocą Tipstaff i innych osób.

Kiedy jest potrzebny: Jeżeli Państwa dziecko zaginęło i nie są Państwo w stanie skontaktować się z kimś, kto znałby miejsce pobytu Państwa dziecka, location order może pomóc Państwu w uzyskaniu takiej informacji.

Jak go uzyskać: Należy złożyć wniosek u Sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Royal Courts of Justice lub u Sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Państwa lokalnym sądzie. Wniosek powinien zawierać wszelkie stosowne informacje na temat dziecka i wszelkie domysły

co do tego, gdzie może przebywać Państwa dziecko, takie jak dane i adresy członków rodziny, znajomych, lekarzy, szkół, itp.

Jaki odniesie to skutek: Tipstaff może spowodować, aby nakaz został doręczony dowolnej osobie lub organizacji, która, zgodnie z jego przekonaniem, może znać miejsce pobytu dziecka. Istnieje również możliwość wydania nakazów organom władzy państwowej (na przykład HMRC, Benefits Agency, DVLA, lokalnym władzom samorządowym lub lokalnym władzom oświatowym) zobowiązujących ich do przeglądu swoich akt i poinformowania sądu, czy posiadają oni zapisy na temat Państwa dziecka lub osoby, z którą znajduje się dziecko.

Podobne nakazy mogą zostać wydane dostawcom usług telekomunikacyjnych i innych usług informatycznych, bankom i innym instytucjom finansowym, liniom lotniczym i innym dostawcom usług turystycznych – tym ostatnim w celu ustalenia, czy Państwa dziecko opuściło kraj, a jeśli tak, to dokąd się udało. Nakazy takie mogą zostać wystawione krewnym, znajomym i współpracownikom rodzica, który uprowadził dziecko, którzy następnie będą mieli prawny obowiązek ujawnienia informacji mogących prowadzić do zidentyfikowania miejsca pobytu Państwa dziecka.

Collection Order [nakaz wydania dziecka]

Co to jest: Pozwala Tipstaff udać się w miejsce, w którym, zgodnie z dostępnymi informacjami, przebywa Państwa dziecko, odebrać Państwa dziecko i przekazać je pod Państwa opiekę lub pod opiekę wskazanej osoby lub organu władzy samorządowej.

Kiedy jest potrzebny: Kiedy Państwa dziecko zostało odebrane spod Państwa opieki, przy czym to zwykle Państwo opiekujecie się dzieckiem, lub kiedy dziecko zostało usunięte ze stałego miejsca zamieszkania w podejrzanych okolicznościach, jego miejsce pobytu jest znane, a drugi z rodziców odmawia oddania dziecka.

Jak go uzyskać: Należy złożyć wniosek u Sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Royal Courts of Justice lub u Sędziego Wysokiego Trybunału orzekającego w Państwa lokalnym sądzie.

Jaki odniesie skutek: Tipstaff może odebrać dziecko i oddać je pod Państwa opiekę lub pod opiekę innej wskazanej osoby lub lokalnych władz samorządowych.

Należy wypełnić dla każdego dziecka któremu grozi uprowadzenie

Nazwisko:			
Imię (imiona):			
Inne imiona pod którymi dziecko występuje:			
Płeć:		Obywatelstwo:	
Data urodzenia:		Miejsce urodzenia:	
Stale miejsce zamieszkania dziecka:			
Osoby, z którymi dziecko mieszka pod tym adresem:			
Numer telefonu:			
Grupa etniczna:	Biała/ mieszana (jaka?) / Azjatycka / czarna/ chińska/ inna (jaka?)		
Wzrost:		Budowa ciała:	
Kolor oczu:		Czy nosi okulary?	Tak/ Nie (Zaznacz kółkiem)
Kolor włosów:		Długość włosów:	
Znamiona lub znaki charakterystyczne:	Jeżeli istnieją, należy je opisać:		
Grupa krwi:		Numer NHS:	
Zażywane leki:			
Numer i kraj wystawienia paszportu:			
Istotne nakazy sądu:	Jeżeli istnieją, należy podać ich szczegóły:		

Należy wypełnić dla każdego potencjalnego porywacza

Nazwisko:			
Imię (imiona):			
Inne imiona, pod którymi osoba ta występuje:			
Stosunek pokrewieństwa do dziecka:			
Płeć:		Obywatelstwo:	
Data urodzenia:		Miejsce urodzenia:	
Ostatni znany adres zamieszkania:			
Numer telefonu:		Numer telefonu komórkowego:	
Grupa etniczna:	Biała/ mieszana (jaka?) / Azjatycka / czarna/ chińska/ inna (jaka?)		
Wzrost:		Budowa ciała:	
Kolor oczu:		Czy nosi okulary?	Tak/ Nie (Zaznacz kółkiem)
Kolor włosów:		Długość włosów:	
Zarost: (jeżeli dotyczy)		Zauważalny akcent:	
Znamiona/ tatuaże/ znaki charakterystyczne:	Jeżeli istnieją, należy je opisać:		
Numer paszportu i obywatelstwo:	(jeżeli znane)		
Numer brytyjskiego ubezpieczenia społecznego		Dane pojazdu: (numer rejestracyjny, marka, model, kolor)	

Dane osób z innych krajów powiązanych z porywaczem, łącznie z krewnymi, znajomymi i partnerami handlowymi.

Imię i nazwisko:	
Adres:	
Numery telefonów:	
Rodzaj relacji z porywaczem:	

Imię i nazwisko:	
Adres:	
Numery telefonów:	
Rodzaj relacji z porywaczem:	

Imię i nazwisko:	
Adres:	
Numery telefonów:	
Rodzaj relacji z porywaczem:	

Państwa dane

Nazwisko:			
Imię (imiona):			
Nazwisko panieńskie: (jeżeli dotyczy)			
Stosunek pokrewieństwa z dzieckiem (dziećmi):			
Adres:			
Telefon domowy:		Telefon komórkowy:	
Data urodzenia:		Miejsce urodzenia:	
Obywatelstwo:			
Jeżeli są/ byli Państwo w związku małżeńskim z porywaczem, data ślubu:			

Dane kontaktowe Państwa prawnika

Imię i nazwisko:			
Kancelaria:			
Adres:			
Numer telefonu:		Numer telefonu komórkowego (jeśli jest Państwu znany):	